

Interpretace NÚR

I-21

Odpis cizoměnové pohledávky a závazku

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, § 7, odst. 1). Účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, § 2, Předmět účetnictví).

Tato interpretace musí být aplikována v kontextu s Předmlouvou Národní účetní rady k interpretacím českých účetních standardů.

Popis problému

1. Účetní jednotka eviduje v účetnictví pohledávku v cizí měně. K rozvahovému dni (např. k 31. 12.) účetní jednotka přepočítla hodnotu pohledávky kursem ČNB.
2. V následujícím účetním období rozhodlo vedení účetní jednotky o odpisu této pohledávky.
3. Otázky zní:
 - a) Kdy v případě odpisu cizoměnové pohledávky dochází k okamžiku uskutečnění účetního případu?
 - b) Jakým kursem má být odpis cizoměnové pohledávky zaúčtován?
 - c) Vzniká při tomto postupu kursový rozdíl?
 - d) Postupuje se analogicky u odpisu cizoměnového závazku?

Řešení

4. Okamžikem uskutečnění účetního případu je datum, kdy vedení společnosti o odpisu pohledávky rozhodlo. Doporučujeme, aby si tento postup účetní jednotka upravila vnitřním předpisem.
5. K tomuto datu je nutno přepočítat hodnotu cizoměnové pohledávky na českou měnu. Kurs k tomuto datu použije v souladu se svým vnitřním předpisem, který vychází ze zákona o účetnictví.
6. Primárně se jedná o odpis pohledávky v cizí měně nikoliv o odpis pohledávky v české měně. Při odpisu cizoměnové pohledávky vzniká kursový rozdíl.
7. Stejný postup se analogicky použije u odpisu cizoměnových závazků.

Zdůvodnění

8. Problematikou okamžiku uskutečnění účetního případu se zabývá ČÚS 001 - Účty a zásady účtování na účtech. Dle tohoto standardu (bod 2.4.3.) je okamžikem uskutečnění účetního případu den, ve kterém dojde ke splnění dodávky, platbě závazku, inkasu pohledávky, postoupení pohledávky, vkladu pohledávky, poskytnutí či přijetí zálohy, převzetí dluhu, zjištění manka, schodku, přebytku či škody, pohybu majetku uvnitř účetní jednotky a dalším skutečností vyplývajícím ze zákona o účetnictví, vyhlášky č. 500/2002 Sb., Českých účetních standardů pro podnikatele a ze zvláštních právních předpisů nebo z vnitřních poměrů účetní jednotky, které jsou předmětem účetnictví a které v účetní jednotce nastaly, případně účetní jednotka má k dispozici potřebné doklady tyto skutečnosti dokumentující.
9. Z výše uvedeného lze dovodit, že okamžikem uskutečnění účetního případu je okamžik rozhodnutí vedení společnosti o odpisu pohledávky.
10. Dle § 24 odst. 2 a 6 zákona o účetnictví účetní jednotky oceňují majetek a závazky (to platí i pro majetek a závazky vyjádřené v cizí měně, tedy pro okamžik jejich přepočtu na českou měnu):
 - a) k okamžiku uskutečnění účetního případu,
 - b) ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje.
11. Dále je metoda kursových rozdílů upravena v § 60 vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kde je mimo jiné, řečeno, že kursové rozdílly vznikající při ocenění majetku a závazků uvedených v § 4 odst. 12 zákona o účetnictví k okamžiku uskutečnění účetního případu, se účtují na vrub účtu finančních nákladů nebo ve prospěch účtu finančních výnosů.
12. V ČÚS 006 - Kursové rozdílly, bod 2.2., se dočteme, že u kursových rozdílly, které vznikají v průběhu účetního období, se uskutečněním účetního případu rozumí zejména:
 - a) úhrada závazku a inkaso pohledávky,
 - b) postoupení pohledávky a vklad pohledávky,
 - c) převzetí dluhu u původního dlužníka,
 - d) vzájemné započtení pohledávek,
 - e) úhrada úvěru nebo půjčky novým úvěrem nebo půjčkou,
 - f) převod záloh na úhradu pohledávek a závazků.
13. V ČÚS 006 - Kursové rozdílly, bod 2.3., se naopak věnuje situacím, ve kterých kursové rozdílly nevznikají. Kursové rozdílly nevznikají při:
 - a) oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele v případě, že za jeho dlužníka bude plnit dlužník jiný,
 - b) dohodě o změně zahraničních měn pro úhrady nebo inkasa bez pohybu peněžních prostředků s výjimkou změny na Kč,
 - c) splácení peněžitých vkladů do obchodních společností a družstev.
14. U odpisu cizoměnových závazků postupujeme obdobně jako u odpisu cizoměnových pohledávek, neboť není důvod postupovat jinak.

Příklady k Interpretaci

Příklad

Účetní jednotka eviduje pohledávku v účetnictví na účtu 311xx – Pohledávky k zahraničí, a to v cizí měně. K rozvahovému dni (např. k 31. 12.) účetní jednotka přepočítala hodnotu pohledávky kursem ČNB. Jedná se např. o pohledávku ve výši 100 000 EUR. K datu účetní závěrky je v souladu se zákonem o účetnictví přepočtena kursem 26,465 Kč/1 EUR, tj. 2 646 500 Kč. K 30. 11. následujícího roku rozhodlo vedení účetní jednotky o odpisu této pohledávky.

Účetní jednotka svým interním předpisem stanovila ke dni uskutečnění účetního případu používat aktuální denní kursy ČNB.

Účetní jednotka si ve svém interním (vnitřním) předpise, kterým upravuje pravidla pro problematiku používání kursů a účtování kursových rozdílů, stanovila, že v souladu s účetními předpisy, zejména Českým účetním standardem č. 001, dnem uskutečnění účetního případu při odpisu pohledávek je den rozhodnutí vedení účetní jednotky o odpisu pohledávky.

Tento postup nelze v průběhu účetního období ani meziročně měnit.

Jako doklad bude sloužit zápis o rozhodnutí vedení účetní jednotky o odpisu pohledávky.

100 000 EUR x aktuální kurs ČNB platný k 30. 11., tj. např. 26,13 Kč = 2 613 000 Kč

Způsob účtování

Popis operace	Částka	MD	D
Zúčtování počátečního zůstatku pohledávky	2 646 500	311xxx	701
Odpis pohledávky	2 613 000	546 – Odpis pohledávek	311xxx
Kurový rozdíl	33 500	563 – Kurové ztráty	311xxx

Datum prvního schválení této interpretace NÚR: **13. června 2011**

Datum poslední aktualizace této interpretace NÚR: **1. dubna 2019**

Zpracovatel interpretace: **Ing. Voborská**
 auditorka

Ing. Jana Pilátová
 auditorka, daňová poradkyně
 Svaz účetních